

RADIOVROUW

Jeannette Parramore

RADIOVROUW

~VERHALEN VAN EEN~

Vroege Vogel

NOORDBOEK

© 2024 Jeannette Parramore | uitgeverij Noordboek

Omslagontwerp: Mijke Wondergem

Foto auteur: Willem Kolvoort

Boekverzorging: Elgraphic

Druk: Wilco

ISBN 978 94 6471 086 1

NUR 410 | 303

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van uitgeverij Noordboek, postbus 234, 8400 AE Gorredijk, Nederland – info@noordboek.nl.

Noordboek is onderdeel van
20 leafdesdichten en in liet fan wanhoop bv

www.noordboek.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord	7
1. Being a das	9
2. De Heksenboom van Bladel	13
3. Live	17
4. Zoeken naar kakkerlakken	21
5. De hofstede	25
6. Kerstboom met beestjes	30
7. Zwarte Lau	34
8. IJstijdensafari	40
9. Bladblazers	44
10. Het gruwelkabinet van Klappie	48
11. Fatal attraction	52
12. Windmolenpretpark	57
13. Schaatsen voor de houtpantserjuffer	61
14. Foon	66
15. Bang voor grote grazers	70
16. Sloten schonen	75
17. Paddenstoelen	79
18. Herrie in het stiltegebied	83
19. Doggerland	87
20. Zwijnen spotten	92
21. Duiken in de Grevelingen	97
22. Schaep en Burgh	101

23. Stroppers in het bos	105
24. Hoornaars zenderen	109
25. Slag om de Klaverbank	113
26. Vluchtheuvels voor planten	118
27. De witpoederige mottendoder	122
28. Dierenbegraafplaats	127
29. Speuren naar wolven	131
30. Trilveen	135
31. Bodemmonster	139
32. Man van de sloot	143
33. Zandhonger	148
34. Storm in het bos	153
35. De mier als huisdier	157
36. Schieten op de natuur	161
37. Humaan slachten	166
38. Het landschap spreekt	170
39. Vogeltjesmarkt	175
40. Dolfijnen in Bolivia	180
41. Nationaal Vogelconcert	185
42. Markerwadden	189
43. Natuurbegraven	193
44. De gekke professor	197
45. Verdronken Land van Saeftinghe	201
46. Marters en muggen	205
47. Weg met die lijmplank!	209
48. Niet-bestaande vogels	212
49. Ondergrondse radio	216
50. Grenspaal 369	220

Voorwoord

Als radioverslaggever bij Vroege Vogels moet je van goeden huize komen, dat spreekt al 45 jaar voor zich.

- Je moet kennis hebben van natuur en milieu, je moet bij nacht en ontij het veld in, weer of geen weer.
- Je moet niet chagrijnig worden van extreem vroeg dauwtrappen en niet slaperig van urenlang posten bij een dassenburcht.
- Je moet kunnen omgaan met de modernste opnameapparatuur en je spulletjes schoon houden in kwelders en groeves.
- Je moet de nodige mensenkennis bezitten, een zoetgevooisde stem én een gezonde dosis verbeeldingskracht.

Natuurlijk ben je journalist, natuurlijk ben je objectief, natuurlijk beschrijf je de realiteit, maar... het is óók radio.

Niet dat je de boel bij elkaar verzint, in het geheel niet, maar het vergt toch een flinke dosis creativiteit en inbeeldingsvermogen om de luisteraar slechts met je stem en de aanwezige omgevingsgeluiden een beeld te schetsen van een havikshorst vol rottende prooiresten, het donkere hol van een vos of de stinkende keutel van een wolf.

Immer bewaakte Jeannette Parramore als sterverslaggever bij Vroege Vogels de ijle grens tussen waarheid en fantasie, nooit liet ze zich meeslepen door een hang naar illusie en visioen. Nooit kwam ze thuis met een usb-stick vol verzinsels. Tot vandaag...

Dit keer passeert ze de grens tussen werkelijkheid en waan. Als een Alice in Wonderland duikt ze in het konijnenhol, maakt ze kennis met wezens die geen verslaggever ooit eerder voor haar microfoon kreeg.

Dit keer maakt ze reportages die ons voorstellingsvermogen te boven gaan; die gewoonweg niet waar kunnen zijn.

Of toch wel...?

Menno Bentveld
Presentator Vroege Vogels

Being a das

Hoe is het om een dier te zijn? Hoe voelt het om te kunnen vliegen, of te leven als een das? De Britse wetenschapper Charles Foster zocht het uit en schreef zijn ervaringen op in het boek *Being a Beast*. Om zich in te leven in een das leefde hij wekenlang in een zelfgegraven hol en ging 's nachts al tijgerend op wormenjacht. Knettergek natuurlijk, maar het maakte me wel nieuwsgierig. Zou ik iemand hier, waar we toch een stuk nuchterder zijn, zo gek kunnen krijgen om in een hol te bivakkeren?

Ik bel Martin, een ervaren diersporenzoeker en 'bushcraft-specialist' die wel wat gewend is op het gebied van afzien en overleven in de natuur. Hij vindt het een mooi onderwerp, maar moet er even over nadenken. Hij zegt er wel meteen bij dat hij niet van plan is in een zelfgegraven hol te gaan slapen. Een kleine teleurstelling is het wel, maar ik ben ook opgelucht. Want dat zou betekenen dat ik zelf ook in dat hol moet liggen, ik moet er immers bij zijn voor het verhaal.

Een week later belt hij terug. Hij heeft het boek van Charles Foster gelezen en vindt het een fantastisch experiment. Hij wil best laten zien hoe dassen leven, dus een afspraak is snel gemaakt. Op een koude novemberavond rijd ik naar Drenthe, waar Martin woont. Ik heb me flink warm aangekleed en een zakrecorder bij me die ervoor moet zorgen dat ik makkelijk rond kan kruipen. Hij neemt me mee naar een dassenburcht

in het bos en daar kan het avontuur beginnen.

Op goed geluk loop ik achter mijn gids aan, want het is erg donker. Martin zit al meteen in zijn rol en kijkt speurend om zich heen. Al snuffelend begint hij op zijn buik de omgeving te verkennen op gevaar, want dat is het eerste dat dassen doen als ze uit hun hol kruipen: kijken of het veilig is. Ik moet er nog in komen. Het voelt een beetje gek om samen met iemand die ik niet zo goed ken rond te kruipen in een onbekend bos. Bovendien heb ik een recorder bij me die ik af en toe moet checken.

Na het snuffelen begint Martin aan een langdurig krabritueel, want de das is een schoon beestje. Hij krabt zich zo fanatiek dat ik vrees voor zijn jack, maar voor de geluidsopname is het natuurlijk fantastisch.

We gaan op pad, voedsel zoeken. Martin vindt al snel de dassenwissel, een spoor dat alle dassen volgen. Al snuffelend en kruipend op onze buik bewegen we ons richting maisveld, waar meestal wel wat achtergebleven kolven te vinden zijn. Martin kijkt voortdurend waakzaam om zich heen, beducht voor mensen, verkeer en ander gevaar. Ik leef me zo in dat ik schrik als er plotseling een fietser met licht langskomt: help! Een mens! We houden ons muisstil en de fietser verdwijnt in de duisternis.

We kruipen het bos uit. Nu wordt het echt gevaarlijk, je kunt zomaar gezien worden. Het duurt even voor we de omheining van het maisveld bereiken. Martin kruipt er als eerste onderdoor, maar ... blijft steken in het prikkeldraad. Hij is te groot, hij moet terug. Zijn jas is gelukkig nog heel, maar er blijft wel wat van zijn haar achter in het prikkeldraad, zie ik. Altijd leuk voor sporenzoekers.

We hebben inmiddels flinke honger. Vol overtuiging begint Martin met zijn handen te graven in de bodem. 'Wat doe je?' vraag ik, als onervaren dassenvrouwkje.

'Wormen zoeken,' zegt hij, 'we zijn dol op regenwormen, hè. En op slakken, kevers, knaagdieren ...'

‘Dassen houden toch ook van bessen en noten?’ vraag ik hoopvol.

‘Ja, maar die kan ik nu niet vinden. En trouwens, ik heb er al eentje.’ Op hetzelfde moment houdt hij een dikke, kronkelende regenworm voor mijn neus. ‘Mag ik je deze aanbieden?’ zegt hij lachend.

Vol ongeloof kijk ik hem aan. Is het echt de bedoeling dat ik dat enge, glinsterende beest tussen zijn vingers ga opeten? Van zijn gezicht is niets af te lezen. Geen spoor van een glimlach, zijn zwarte kraalootjes kijken me uitdrukingsloos aan. In mijn keel groeit een dikke prop, mijn maag maakt een rare beweging.

‘Mag ik hem ook meenemen?’ probeer ik nog, maar nee.

‘Je had toch honger? Elke das is gek op wormen.’

Ik weet niks te zeggen en een paniekerig gevoel welt op. Wat moet ik nou doen? Ik wilde toch weten hoe het is om een das te zijn? Niet flauw zijn dan, het is maar een klein hapje. Ik pak de worm van zijn hand, doe mijn ogen dicht en stop hem in mijn mond. Ik probeer het beest in één slikbeweging naar binnen te werken om er vanaf te zijn, maar dat lukt niet. De worm is te groot. Hij blijft halverwege mijn keel steken en begint hevig te kronkelen. Kokhalzend hoest ik het beest weer op.

‘Je moet wel kauwen,’ zegt Martin, die inmiddels een nieuwe worm heeft gevonden en me laat zien hoe je die doormidden moet bijten.

Voor het eerst zie ik dat hij flinke hoektanden heeft. Waarom is me dat niet eerder opgevallen? Ik stop de worm opnieuw in mijn mond en bijt hem doormidden terwijl ik aan iets anders probeer te denken. Nu kan ik hem wel doorslikken. Ik voel de worm naar beneden glijden, maar omdat het dier nog niet dood is kriebelt hij in mijn keel. Ik moet weer kokhalzen, maar probeer uit alle macht niet te kotsen. Langzaam wordt het gekriebel minder.

Ik kijk naar Martin. Hij is alweer druk bezig met graven, op

zoek naar nieuwe wormen. Met zijn sterke, gekromde nagels maakt hij in een mum van tijd holletjes, wat ik knap vind. Ik kijk naar mijn eigen handen en zie tot mijn afgrijzen dat mijn vingernagels net zo donker en gekromd zijn als die van Martin. En niet alleen dat, ik zie dat er op mijn armen en handen donkere haartjes groeien. Heel veel, ik krijg een vacht! De bomen om me heen beginnen te draaien. Ik hoor een vreemde ruis in mijn hoofd.

‘Martin,’ roep ik, ‘wat gebeurt hier, er is iets geeks!’

Martin kijkt op en ik zie dat er twee dikke zwarte strepen over zijn hoofd lopen. Hij krijgt ook een vacht. Hij kijkt me aan en ziet kennelijk niks geeks, want hij gaat weer verder met zijn gegrAAF.

Alles om me heen wordt anders. Niet dat ik meer zie, eerder minder. Maar die geuren! Natte bladeren, rottende bessen, schimmels, eikels, beukennoten, schors, koeienstront in het weiland, kevers, muizen, wormen ... ik ruik een eindeloos palet aan geuren om me heen. Maar ook geuren van mensen: fietsers, auto's, wandelaars. Van gevaar. Ik begrijp het niet. Ik ben toch zelf een mens? Wat doe ik hier? En waarom sleep ik zo'n raar apparaat achter me aan? Ik bekijk het zwarte kastje waar zwak licht uit komt. Het beweegt niet. Daarnaast ligt een voorwerp met een bol erop, het zit met een kabel vast aan het kastje. Het ruikt heel erg naar mens. Iets verderop ligt nog een voorwerp met twee zachte ronde schijven, dat ruikt nog veel meer naar mens. Het is zelfs een beetje warm. Ik word bang. Wat het ook is, het is een mensending. Er is dus een mens in de buurt. Heel dichtbij.

‘Martin,’ piep ik ‘we moeten weg. Het is hier gevaarlijk!’

Maar hij hoort me niet, hij is nog steeds op zoek naar eten. Ik zie alleen nog de vage schim van zijn staart, die een beetje oplicht in het donker. ‘Dan niet,’ denk ik, ‘zoek het zelf maar uit.’ Ik draai me resoluut om en vind al snel het pad terug naar de burcht. Ik weet de weg, ik heb hier al zo vaak gelopen. Haastig versnel ik mijn pas. Mijn familie wacht op me.

De Heksenboom van Bladel

De heksenboom van Bladel doet mee aan de Europese verkiezing *De Boom van het Jaar*. De oude beukenboom werd vorig jaar al uitgeroepen tot Nederlandse *Boom van het Jaar*. Die eer is vooral te danken aan de heks Zwarte Kaat, die volgens de legende onder deze boom begraven ligt.

Op naar het Brabantse Bladel dus, waar ik word opgewacht door een boswachter en een groepje kinderen van een naburige basisschool. En een begeleider, want je weet maar nooit. De heksenboom maakt deel uit van een leerproject om meer aandacht te krijgen voor het belang van bomen. De kinderen hebben een lied gemaakt over Zwarte Kaat en zingen: *'Laat kinderen komen, straks met hun dromen, zullen ze Kaat niet laten ontkomen ...'*

We lopen door het bos van Landgoed Ten Vorsel en komen aan bij de heksenboom. Het is een opvallende verschijning tussen de andere bomen. De stam staat scheef en heeft een omtrek van zo'n tweeënhalve meter. De wortels groeien horizontaal alle kanten op en in de kronkelige takken kun je met een beetje fantasie best een soort van heks zien.

Die boomwortels zijn niet voor niets zo gegroeid: ze moeten ervoor zorgen dat de heks die hieronder begraven ligt niet kan ontsnappen, zegt de boswachter. Zwarte Kaat maakte lang geleden de hele Kempen onveilig met haar roversbende. Ze zou een kind van Landgoed Ten Vorsel hebben ontvoerd en nog vele kinderen daarna. Jaren later werd ze hiervoor opgepakt en ont-

hoofd. Ze mocht niet begraven worden in de gewijde grond van een begraafplaats, ze kreeg een plekje op de hei. In plaats van een kruis is er een beukenboompje geplant als grafsteen. Dat boompje is uitgegroeid tot deze heksenboom.

Maar de beuk is oud en kwetsbaar, zegt de boswachter. De wortels hebben moeite om door de leemlaag te komen. Er zijn regenwormen in de grond gestopt om de bodem wat meer open te maken. Niet lang geleden dreigde de beuk zelfs gekapt te worden om plaats te maken voor Amerikaanse eiken, maar dat kon op het nippertje voorkomen worden. Stel je voor: Kaat zou wel eens kunnen ontsnappen!

Nou wil ik het weten ook: ligt er echt iemand onder die boom begraven? De enige manier om daarachter te komen is natuurlijk: graven. De kinderen vinden het een spannend idee, de boswachter twijfelt. Het mag eigenlijk niet, maar ... een klein kuiltje kan vast geen kwaad. Ik denk dat hij het zelf stiekem ook wil weten. De begeleider gaat een schep halen uit de auto en de kinderen zingen zichzelf vast moed in: '*... in de nacht'lijke uren zie je haar gluren, wij zijn voor Kaat niet bang!*'

Na een korte inspectie besluit de boswachter de spade tussen een paar flinke wortels in de grond te steken. Dat valt nog niet mee. De bodem is behoorlijk hard, dus er komt veel kracht bij kijken. Pas als hij met zijn volle gewicht op de spade gaat staan komt er wat beweging in. De kinderen moedigen hem aan. '*Zwarte punthoeden koken van woede, wij zijn voor Kaat niet bang!*' De grond die naar boven komt is geelachtig bruin, met her en der wat kleine beestjes. Nog een schep: wat steentjes en organisch materiaal. Oud blad? En nog een schep, wat dieper nu, de bodem wordt losser. Nog meer steentjes en iets wat lijkt op een klein stukje zwarte stof. We kijken elkaar verbluft aan. Wat is dit?

De kinderen zien het ook en beginnen te joelen. '*Zwarte Kaat, het is de jurk van Zwarte Kaat!*' We worden een beetje ongerust.

Als het Zwarte Kaat niet is, wat is het dan wel? De boswachter besluit door te graven, hij wil nu echt weten wat er ligt. Weer een schep, nog dieper. De zwarte stof lijkt meer dan een stukje te zijn. Schep. Het is een lapje. Schep. Een lap. Schep. De boswachter graaft zich steeds fanatieker een weg naar beneden en begint al aardig te zweten. Ondertussen zingen de kinderen voor de zoveelste keer het heksenlied, maar vallen dan plotse-ling stil. Met grote ogen kijken ze in de kuil. Er gebeurt iets. De lap beweegt en lijkt zich heel langzaam een weg naar boven te willen werken. Gillend rennen ze allemaal weg.

Met verbijstering kijken de boswachter en ik naar de bewe-gende aarde. De zwarte lap zit vol schimmelkorsten en vuil. Kluiten aarde vallen links en rechts naar beneden als de bewe-gende vorm zich verder opricht. Het tafereel is te bizar voor woorden. Het lijkt op een goocheltruc waarvan je niet snapt hoe die werkt. We ruiken een misselijkmakende geur van vocht en bederf en doen een stap achteruit. Als de vorm eindelijk rechtop lijkt te zitten, zien we een overhangende lap waar klitterige slierten zwart haar uit tevoorschijn komen. Daarachter kijken vanuit het donker twee kwaadaardig glinsterende ogen ons aan. Peilend, behoedzaam. Als verlamd wachten we op de dingen die komen gaan, niet in staat iets te zeggen of te doen.

En dan, in één snelle beweging, stapt de gedaante uit de kuil en gaat er vandoor. Het gaat zo snel dat we niet veel meer zien dan een wapperende zwarte vlek die verdwijnt tussen de bo- men. Een kakelend lachje eechoot even na en dan is het weer stil. De boswachter en ik kijken elkaar aan. Met stomheid geslagen. Was dit echt? Dromen we? Wat hier is gebeurd kan niet waar zijn. Er bestaan geen heksen. Doden komen niet tot leven. Maar wat hebben we dan gezien? We hebben geen idee, het is onmo- gelijk, hier is geen verklaring voor. We blijven lang stil, hebben tijd nodig om de schok te verwerken. Dan gooit de boswachter met trage bewegingen de kuil weer dicht. Stampt de aarde een

beetje aan. We lopen terug en stilzwijgend besluiten we er met geen woord over te reppen. Wat onmogelijk is kan ook niet gebeurd zijn.

10 oktober – Eindhovens Dagblad

De politie zoekt naar een zesjarig jongetje dat gisteren spoorloos verdween. Hij is voor het laatst gezien op het terrein van Hoeve Ten Vorsel in Bladel. Het kind was op een tweedaags schoolreisje en speelde op een nabijgelegen kampeerterrein. 'We hebben geen idee wat er gebeurd is,' zegt een woordvoerder van Politie Oost-Brabant. 'We hebben er meteen een groot researcheteam op gezet.' Er is ook een amber alert uitgegaan, maar voorlopig ontbreekt ieder spoor.